

Mladi za napredek Maribora

31. srečanje

KONTRAST V OBLAČILU

TEKSTILSTVO

Inovacijski predlog

0ē d | k P O V O Š C R Z Š Ò Û R C S

T ^ } d | k O Š Ò P S O Z Š S Q Ě Ú C E Ü Ö P O Z Š Ò Ó C Ě Ů

¥ [| a k ù Ü Ò Ö P R O Z U Š C Z O Z Á Ó Š S U X C P R Ò Á T O Ě Ó U Ü

Maribor, 2014

Mladi za napredek Maribora

31. srečanje

KONTRAST V OBLAČILU

TEKSTILSTVO

Inovacijski predlog

Maribor, 2014

Kazalo vsebine

POVZETEK	4
UVOD	5
TEORETIČNI DEL.....	6
PRAKTIČNI DEL	26
DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	48
ZAKLJUČEL	49
VIRI	50

POVZETEK

V raziskovalni nalogi z naslovom Kontrast v oblačilu sem predstavila modno kreacijo. Idejo zanjo sem dobila ob obisku Benetk in Beneškega bienala. Navdihnilo me je italijansko podjetje tkanin Luigi Bevilacqua. Odločila sem se, da bom podoben vzorec, takšnega kakor uporablja podjetje na svojih tkaninah, izdelala tudi sama in sicer v rdeči barvi ter ga vključila v svojo obleko. Kot kontrast k organskemu vzorcu sem uporabila mornarske modro-bele črte, kakršne nosijo beneški gondoljerji. Tako je nastal zanimiv kontrast med barvami in oblikami. Menim, da je nastala nova in zanimiva kreacija, v kateri bodo lepo zastopane in vidne moje ideje vtisa Benetk.

1. UVOD

Inspiracijo za svoj inovacijski predlog sem dobila ob obisku Benetk. Navdihnile so me modro-bele črte, ki jih lahko vidimo na gondoljerjevih majicah. Te so mi posebej padle v oči, saj se v modnih trendih pojavljajo vedno znova in so zelo primerne za oblikovanje. So tudi z dobro sredstvo pri poudarjanju različnih predelov ženskega telesa. Pri svoji kreaciji sem dodala vzorec Bevilacqua, ki je bil razstavljen na bienalu, v Beneškem paviljonu. Menim, da je zelo zanimiv detajl, ki se skupaj s črtami lepo dopolnjuje. Tako dobimo celotno kreacijo, ki je tako bolj elegantna in posebna.

Moja kreacija je primerna za svečane priložnosti, za ženske, ki se ne bojijo izstopati in si želijo biti bolj drzne, ter za tiste, ki jim je pomembna tudi zgodba njihovega oblačila.

Odločila sem se, da bom oblikovala modno obleko iz naravnih materialov, ki bo po obliki nekaj posebnega in izvirnega. Osnovo obleke sem zmodelirala asimetrično.

Cilj naloge je spoznati italijansko kulturo, njihove vzorce ter povezavo le teh s slovensko kulturo. Moj največji izziv pri tem inovacijskemu predlogu pa je, seznaniti se s tehniko tiska. Rada bi spoznala in preizkusila različne tehnike, ki se uporabljajo pri tisku na tkanine ter preizkusila tehniko lesoreza. Preizkusila sem, kako se obnese barva v spreju na tkanino.

Pri tisku vzorca želim izbrati primerno barvo, ki se bo skupaj s črtami lepo dopolnjevala, zato mi izbira barve zelo veliko pomeni in sem zato raziskala tudi pomene ter simboliko za osnovne barve.

Med geometrično osnovo obleke, modro-belimi črtami, ter organskim rdečim vzorcem, sem ustvarila zanimiv kontrast po katerem je tudi moja naloga dobila naslov.

2. TEORETIČNI DEL

2.1. MOJE IZHODIŠČE

Iskanje navdiha za svoj inovacijski predlog sem iskala v svetovno znanem obmorskem mestecu vodnih kanalov in mostov, Benetkah. V mesto polno arhitekturnih znamenitosti, ki prekipeva od navdihov sem iskala nekaj posebnega, kar bi lahko preoblikovala v modno kreacijo, ki bi predstavljala Benetke in v katerih bi bil viden moj stil. Posebej so se mi zdeli zanimivi gondoljerji, s svojimi delovnimi črtastimi uniformami na svojih tisoč let starih prevoznih sredstvih. Črtam, ki so mi služile kot osnova sem dodala še dodatno izhodišče – organski vzorec. Na bienalu sem videla mnogo zanimivih stvari, vendar me niso preveč navdušile, dokler nisem obiskala paviljona Benetk. Najbolj mi je bilo všeč delo podjetja Bevilacqua. Zlata tkanina z rdečim plišem, ki deluje zelo elegantno in glamurozno hkrati, sem mi je zdela popolna za dodatek k moji modni kreaciji.

2.2. GONDOLJERJI

"Glavno prevozno sredstvo za potovanje po beneških kanalih je *vaporetto* ali vodni avtobus." (Jepson, 1997, 111)

Slika 1: Gondoljer [1]

Prelep ogled Benetk, si lahko pričaramo z gondolo, s katero nas bo po najožjih kanalih mesta popeljal gondoljer. Njega lahko kar hitro prepoznamo po njegovi značilni delovni uniformi. Njegova tradicionalna oprava so črni čevlji, s črnimi elegantnimi hlačami, ter prepoznavna mornarsko modro-belo črtasta majica in pleten slamat klobuk z rdečimi dodatki. Izpostavila bi njegovo modro - belo majico.

2.2.1. TELNYASHKA

Gondoljerjeva majica, prvotno izvira iz Rusije. Telnashka je bela spodnja majica, s vodoravnimi črtami v različnih barvah, ki je lahko z dolgimi rokavi ali brez. Majica je enotna ikona oblačila, ki jo nosijo Ruski mornarji in vojaki. [5]

Slika 2: Ruski vojaki [2]

2.2.2. ČRTE

V svetu mode velja prepričanje, da se je v modi črt in prog bolje izogibati, če se že odločimo zanje, morajo praviloma potekati vertikalno, da nas optično podaljšajo in naredijo vitkejše.

Če zapremo oči in si predstavljamo proge, so te v naši domišljiji običajno prečne. Zakaj? Ker ljudje v vsakdanjem življenju običajno delamo več horizontalnih premikov kot vertikalnih, prav tako pa oči pogosteje premikamo od leve proti desni kot od zgoraj navzdol. Tudi zato smo na vodoravne proge in črte bolj navajeni kot na navpične, čeprav so v modnem svetu zaradi optičnega širjenja našega telesa precej osovražene.

Kljub temu, da večina predstavnic nežnejšega spola daje prednost vertikalnim progam, to ne pomeni, da so horizontalne linije popolnoma "out". Dejansko je njihov negativni sloves vse prej kot upravičen, saj lahko velikokrat pomagajo poudariti tiste dele telesa, na katere smo ponosne, in skriti tiste, ki nam niso najbolj všeč. Ni namreč nujno, da nas optično širijo – velikokrat gre za razdelitev telesa v posamezne "rezine", od nas pa je odvisno, da razsodimo, katero od teh "rezin" bomo poudarile. Poleg tega je veliko odvisno tudi od dojemanja naših oči. Te namreč kot prijetno vidijo vzporedne proge debeline od 2 do 4 centimetre. Tega sta se zavedala že "izumitelja" mornarskega vzorca Jean Paul Gaultier in Sonja Rykiel, ki sta svetu poskušala dokazati, da je moda brez črt in prog kot gola zebra – precej dolgočasna in žalostna.

A modni oblikovalci so si tokrat zadali izničiti ta tabu in proge vrniti v sam vrh modnih trendov. Marc Jacobs, Dolce&Gabbana in Tommy Hilfiger je le nekaj zvenečih imen, ki so svoje kolekcije za pomlad in poletje 2013 zasnovala na osnovi prog – tako vertikalnih kot tudi horizontalnih. [6]

Slika 3: Modro-bele črte [1]

2.3. VZOREC

2.3.2. LUIGI BEVILACQUA

Proizvodnja tkanin Luigi Bevilacqua so bile ustanovljene v Benetkah, okoli leta 1700 in so ena najstarejših proizvođenj tkanin. Od takrat uporabljajo isto tehniko proizvodnje in iste materiale. Še vedno tkejo na prvotnih statvah, naravne preje tkejo v fine in elegantne tkanine, ki so primerne za opremo palač, domov in gledališč.

Slika 4: Tkanina Bevilacqua [1]

Bevilacqua tkanine niso očarale le notranje oblikovalce in dekoraterje, temveč tudi modne oblikovalce. Vse od leta 1953 sodelujejo z modno oblikovalko Roberto di Camerino, ki je znana po izdelavi torbic. Leta 1999 so skupaj z modnima oblikovalcema Dolce & Gabbana izdelali zlato žametno obleko Bevilacqua. Z modno hišo Gucci so sodelovali leta 2004 pri izdelavi modnih torbic z unikatnim potiskom na fino izdelanemu žametu. Kakor modna hiša Gucci, so s podjetjem sodelovali tudi pri Pradi, kjer so izdelali modno torbico Bevilacqua, ki je znana in občudovana po vsem svetu. Leta 2008 sta modna oblikovalca Dolce & Gabbana ponovno izbrala njihove tkanine za žensko kolekcijo pomlad/poletje. [7] [8] [9]

Slika 5: Torbica Bevilacqua [3]

2.3.2. SLOVENSKE NARODNE VEZENINE

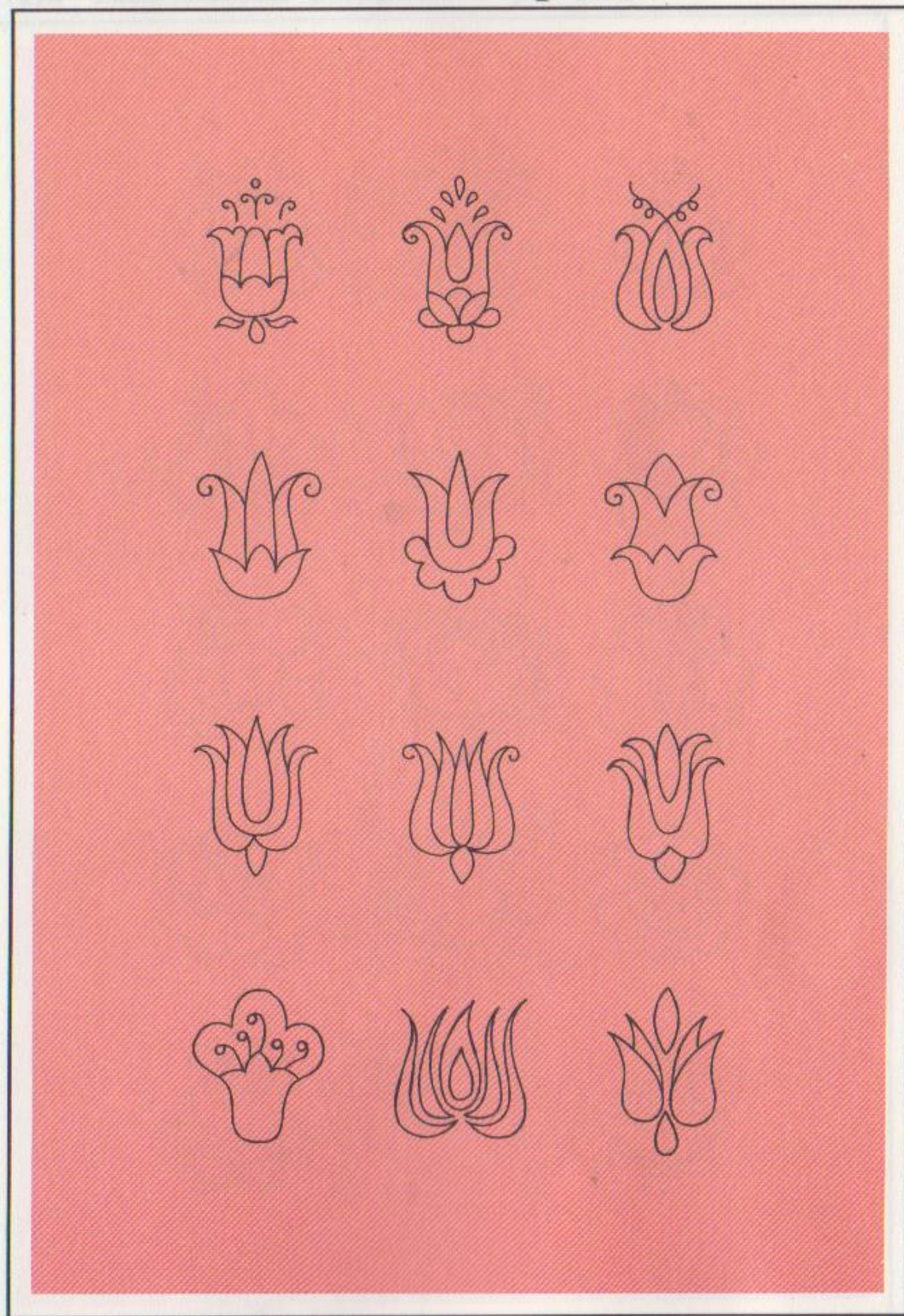
Vzorci slovenskih narodnih vezenin so stvaritev uršulinke sestre Marije Justine Višner. [1]

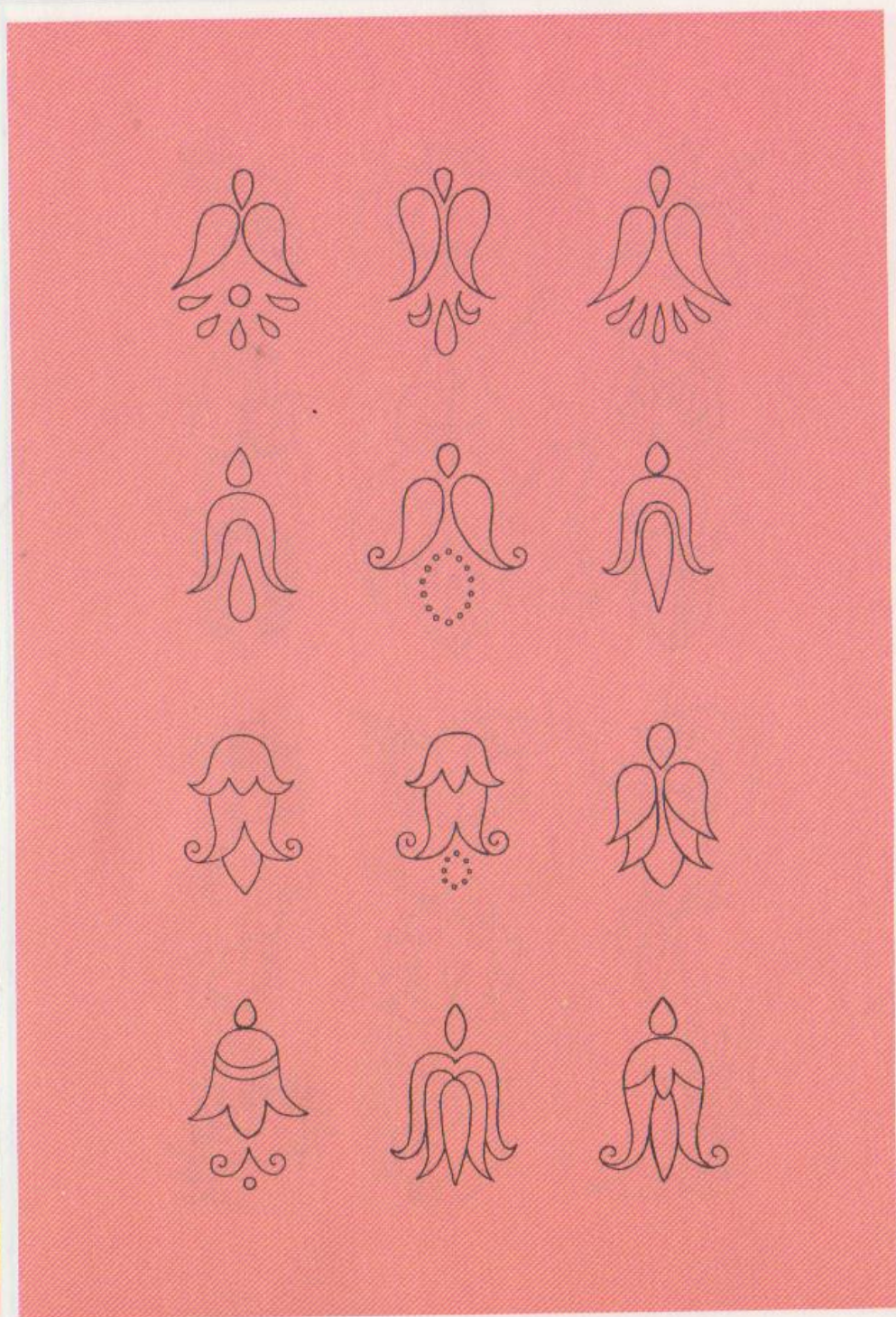
Slika 6,7,8,9: Slovenske narodne vezenine [4]

2.3.3. SLOVENSKA KRASILNA UMETNOST

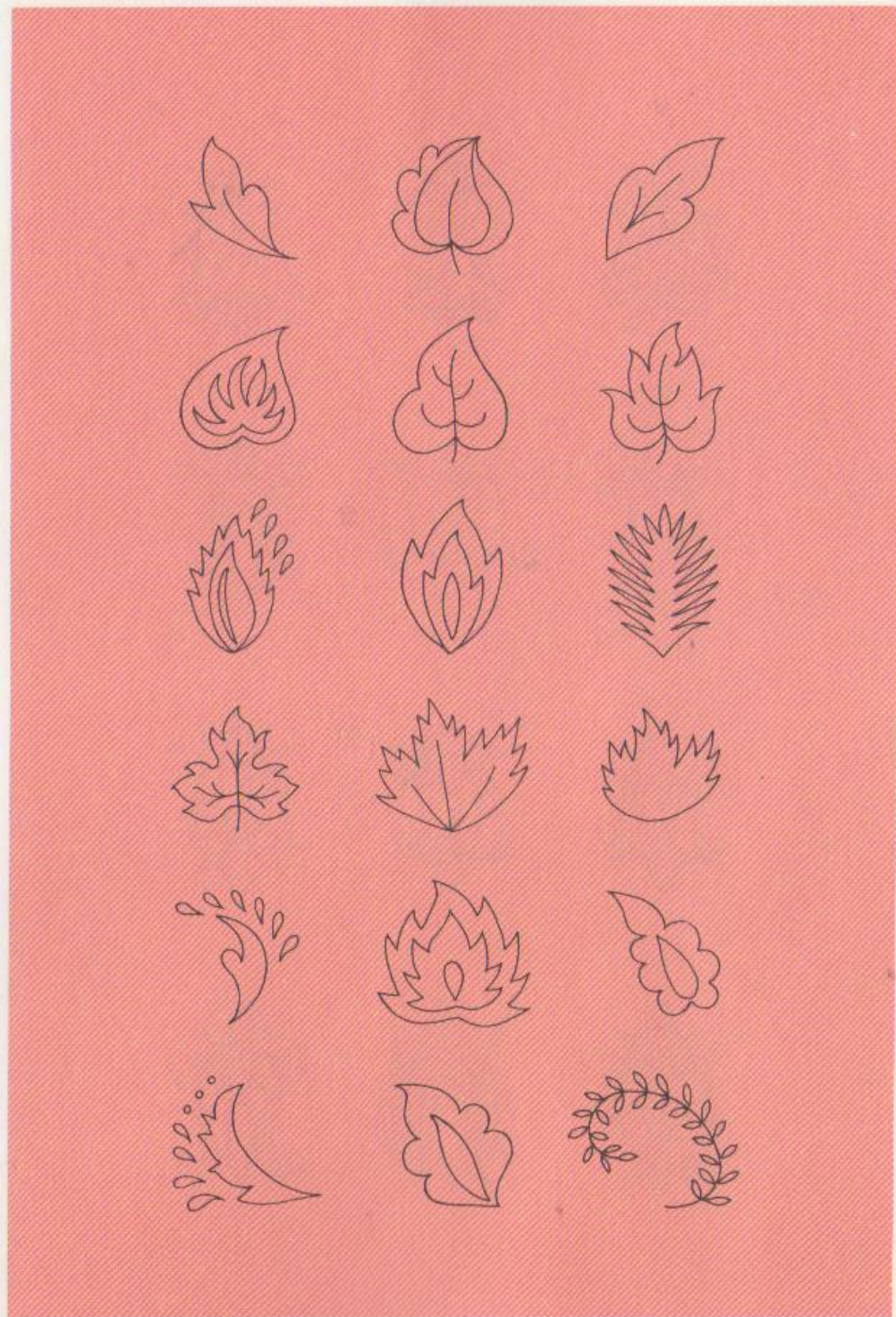
1.1.2 Rastlinski okraski – prvine

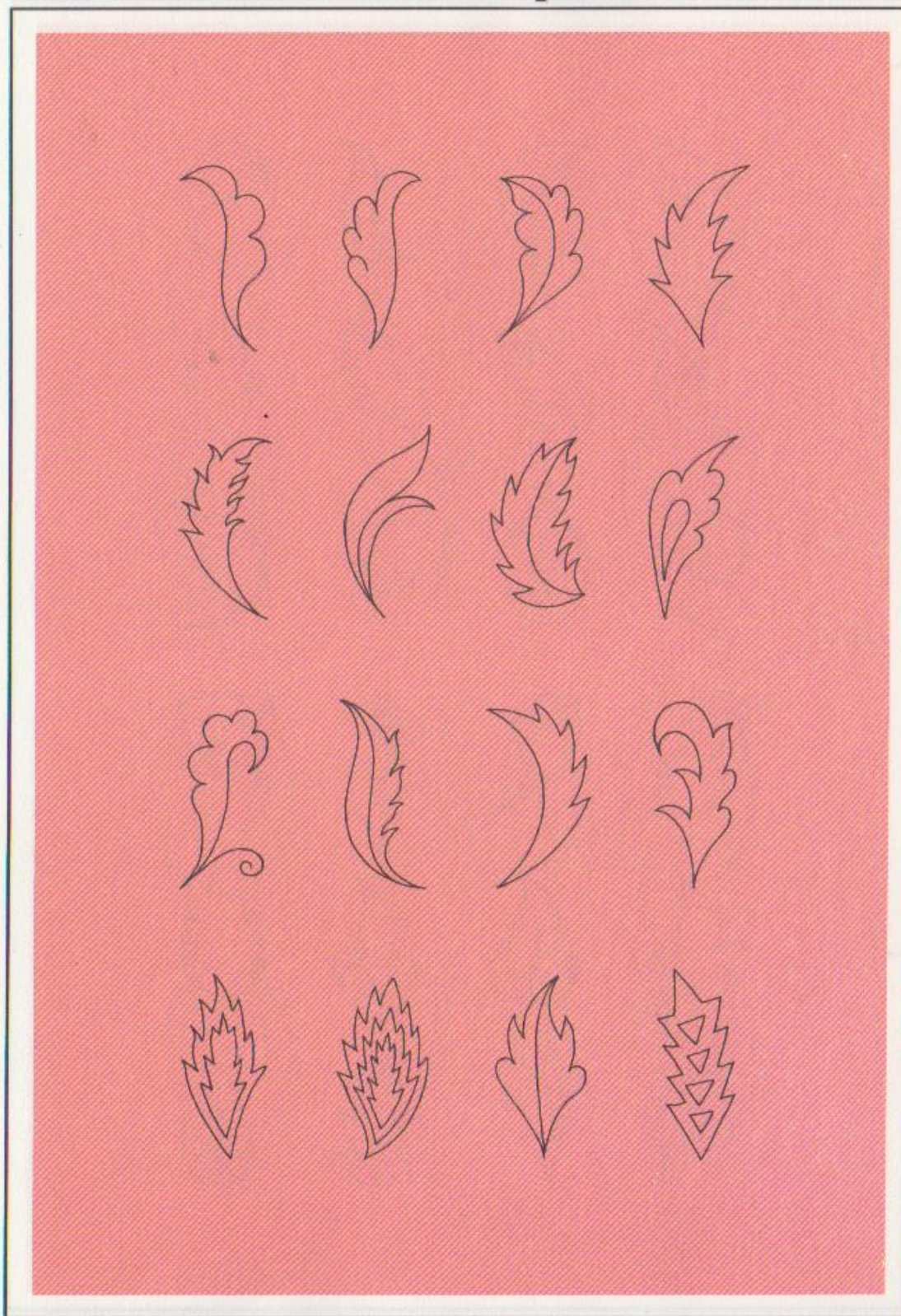
1.1.2 Rastlinski okraski – prvine

1.1.2 Rastlinski okraski – prvine

1.1.2 Rastlinski okraski – prvine

Organski vzorci [5]

2.4. BARVE

2.4.2. MODRA BARVA

Modra je barva miru in harmonije, zato deluje izredno sproščujoče. Je barva zrelosti, razumskosti, visokih vrednot, natančnosti, sposobnosti... Je med bolj priljubljenimi. Nekoč je veljala za tipično žensko barvo.

Modro pohištvo (denimo kavč) se priporoča osebam s stresnim vsakdanom in tudi zmanjšuje apetit. Modra simbolizira oddaljenost, prosojna modrina optično večja prostor.

Mnenja o vplivu modre na človekovo fiziologijo so še deljena. Pospeševala naj bi izločanje adrenalina in insulina, upočasnjevala ritem srca in umirila dihanje. Opazovanje modre barve pomirja centralno živčevje, omogoča pa tudi dobro koncentracijo, včasih tudi sanjavost.

Najpogostejši odtenki modre so: azurna/nebesno modra (plemenitost, ekstrovertiranost), ledeno modra (estetika, tradicionalnost, priljubljena je v puberteti), pastelno modra (nežna, sentimentalnost, nega), mornarsko modra (zvestoba, zanesljivost, zaupanje), temno modra (polnost, vrednote, pripadnost), indigo/ultramarin (altruizem, naklonjenost).

Religiozni pomen: V Egiptu je modra barva značilna za bogove, tudi v krščanski umetnosti so modro barvali Marijine plašče. Kot modri kvaliteti doživljamo vodo in zrak, poleg oddaljenosti pa simbolizira modrina še velikost, zato ni čudno, da pripisujejo nebesno modri barvi v različnih kulturah atribute božanskosti. Po tradicionalnem prepričanju živijo namreč bogovi na nebu.

Modra barva v oblikovanju: V oblikovanju se modra barva uporablja za reklamo takšnih izdelkov in storitev, ki so povezane z čistočo (vodni filtri, čistila,...), z zrakom in nebom (letališča, klime), vodo in morjem (križarske poti, mineralna voda), tehnologijo (računalniška oprema) ter komunikacijo (telefoni). Če želimo poudariti preciznost, jo uporabimo v reklamah high-tech izdelkov. Izogibajmo se uporabi modre barve, kadar oglašujemo izdelke, ki so povezane z hrano ali kuhinjo, saj modra jemlje apetit.

2.4.2. BELA BARVA

Bela je barva jasnosti in je kot valovanje mešanica vseh treh naravnih barv: rumene, rdeče in modre. Zaradi tega se na belo večinoma odzivamo pozitivno. Simbolizira jasnost, nedolžnost in čistost, pa tudi nov začetek, rojstvo. V povezavi z rahlimi modrimi odtenki deluje zelo hladno. Je tudi simbol božanskosti, popolnosti, ponosa, dobrote in večnosti.

2.4.3. RDEČA BARVA

Rdeča je signalna barva, barva strasti, vitalnosti, prodornosti. Spodbuja intelektualni razvoj in aktivnost. Preveč rdeče lahko škodi, saj naj bi odvrčala od mirnega spanca, če je rdeče v našem okolju preveč, je pa tudi vznemirjajoča in kaj hitro postane nadležna.

Zato je pri uporabi rdeče v prostoru potrebna zmernost. V nasprotju pa prižgana rdeča luč v sobi ustvarja toplo vzdušje.

Rdeča povečuje mišični tonus, pospešuje pulz, viša krvni tlak, pospešuje krvni obtok, izločanje adrenalina in delovanje jeter. Pogloblja dihanje. Lahko tudi povzroči glavobol, ni pa primerna za hitro jezljive in čustveno nestabilne osebe.

Najpogostejši odtenki rdeče so: karmin (temno rdeča, tekmovalnost, načelnost), škrlatna (živahnost, nestanovitnost, tudi sovražnost), magenta (tipična rdeča, trdnost, uspešnost, samozavest, volja), oranžno rdeča (čutnost, impulzivnost).

Religiozni pomen: Kri je glavna telesna tekočina, ki omogoča življenje, zato jo marsikje pojmujejo kot sedež duše, kar je vzrok, da so krvna žrtvovanja med obredi vseh zgodnjih religij. Tesna prepletenost krvi in rdeče barve je bila zakoreninjena tudi v mitičnem življenju – že v antiki so verjeli v ugodne učinke rdečih koralnih amuletov, ki naj bi ščitili proti demonom.

Uporaba rdeče barve v oblikovanju: Rdeča barva spada med tople barve. Z njeno uporabo v oblikovanju lahko dosežemo občutek, da so elementi v ospredju. Uporabimo jo takrat, kadar želimo vzbuditi pozornost, saj rdeča ljudi prepriča v odločitve.

V oglasih rdeča barva po navadi kaže na neko erotično vsebino: Rdeče ustnice, rdeči nohti, ženska v rdečem.

Svetli odtenki rdeče barve dajejo občutek užitka, seksualnosti, strasti, čutnosti in ljubezni, medtem, ko temni odtenki pomenijo moč, voljo, jezo, vodenje, pogum in agresijo.

V oblikovanju spletnih strani je rdečo barvo potrebno uporabljati v omejenih količinah, saj preveč rdeče barve lahko vzbudi zmedo in stres. Če pa njeno uporabo omejimo le na poudarke lahko dosežemo izjemne rezultate. [3] [10] [11]

2.5. KONTRAST

2.5.1. BARVNI KONTRAST

Vsak barvni odtenek dobi svojo končno vizualno in vsebinsko opredelitev iz svojega barvnega konteksta. Barve v slikarstvu niso same sebi namen, barve na sebi imajo le minimalne pomene oziroma, kot pravi Milan Butina, minimalne semantične vrednosti. Dokončne pomene dobijo šele takrat, ko so vključene v strukturo slike.

Kromatski agens je barvni pigment, ki ga je možno fizikalno kemijsko določiti in analizirati. Z zaznavo dobi to pri človeku svoj pomen in smisel. Toda oči in razum lahko pridejo do pomembnih zaznav le s primerjavami ali kontrasti. Barvi lahko določimo njeno vrednost le s primerjanjem z ne barvo, kot je bela, siva ali črna, ali pa z eno ali več drugimi barvami. Nasprotno fizikalno-kemični stvarnosti je zaznavanje barv njihova psihofizična realnost. In to realnost imenujemo kromatski efekt. Kromatski agens in kromatski efekt je identičen le pri harmoničnih sestavih in v nevtralnem okolju. V vseh ostalih primerih pa dobi kromatski agens simultano spremenjeno, novo učinkovanje.

Kadar kromatski agens in učinkovanje barv ni enako, imamo disharmonični, dinamično-ekspresivni, neresnični in nedoločeni izraz. Dejstvo, da se lahko materialne oblike stvarnosti in barv spremenijo v neresnične vibracije, daje umetnikom možnost, da izrazijo tisto, kar z besedami ni izrekljivo.

Ko govorimo o harmoniji barv, s tem sodimo o medsebojnem učinkovanju dveh ali več barv. Običajno označujemo kot harmonične tiste barvne sestave, ki kažejo enake karakterje barv ali enake vrednosti tonov različnih barv. To so barve, ki se ne razlikujejo po velikih kontrastih.

Objekti, ki naj bi jih pri naših aktivnostih v prostoru bolj opazili, morajo biti v čistem kontrastu s svojo okolico, da bi bilo oko bolj sproščeno.

O kontrastu govorimo takrat, ko se dve barvi, ki jih primerjamo, močno razlikujeta. Ko se taka različnost stopnjuje do skrajnosti, govorimo o nasprotno enakem ali polarnem kontrastu. Tako so toplo—hladno, veliko—majhno in črno—belo v svoji skrajni stopnji polarni kontrasti.

Pri študiju značilnih načinov učinkovanja barv odkrijemo sedem različnih vrst kontrastov. Ti praviloma nastopajo skupaj; med njimi obstaja neka funkcionalna prioriteta (hierarhija).

2.5.2. KONTRAST BARVNEGA TONA

Tako kot tvorita črna in bela barva najmočnejši svetlo—temni kontrast, tako tvorijo rumena, rdeča in modra najmočnejši kontrast barvnega tona. Da pa ta kontrast sploh dobi veljavo, potrebujemo najmanj tri barve. Njegovo učinkovanje je vedno pestro, kričeče, močno in odločno. Njegova moč pojema, ko se barve oddaljujejo od največje čistosti.

Če barve med seboj ločimo z belimi ali črnimi črtami, se njihov posebni karakter okrepi. Ko je neka barva postavljena poleg bele, manj žari in izgleda temnejša. Nasprotno pa poleg črne barve bolj žarijo in se zdijo svetlejšje.

V obeh primerih pa gre za barvno izolacijo in s tem za zmanjševanje interakcijskih napetosti med barvami. Simultani efekt je imobiliziran.

Kontrast barvnega tona je po barvni sistematiki hkrati različnost barvnega tona, nepestrosti in absolutne barvne svetlosti.

2.5.3. SVETLO TEMNI KONTRAST

Iz narave smo navajeni, da ločimo, kje je zgoraj in kje je spodaj, po tem, kje je svetlo in kje je temno. Svetlo vedno spoznamo kot zgoraj in temno kot spodaj. Če ta naravni red obrnemo na glavo, ustvarimo vtis jame. Zemeljsko rjava je v tem primeru strop nad nami. Vsaka temna ali intenzivna barva na stropu ga navidezno vleče navzdol. Prav tako tudi nasprotno vsaka svetla barva stropa pred temnejšo steno dviguje strop navzgor. Barve, ki težijo k temnemu, kot na primer modra, lahko močno svetlimo, da bi dosegli učinek, ki ga ima rumena barva, ki "vleče" že pri skromni svetlobi.

Čiste barve so različno svetle in vsaki lahko poiščemo ustrezen svetlostni, tonski odtenek ne pestrih barv, hkrati pa lahko tudi pri ne pestrih barvah govorimo o absolutni barvni svetlosti. Ko primerjamo čiste peestre barve z ne pestro barvno skalo dvanajstih odtenkov, ugotovimo, da ustreza rumena tretjemu sivemu odtenku, oranžna petemu, rdeča šestemu, modra osmemu in vijolična desetemu. Srednje siva iz ne pestre barvne skale ustreza v barvni sistematiki zeleni iz pestre barvne skale. Razlika je v tem, da zelena izenačuje z občutkom prijetnega, medtem ko je siva le golo izenačenje. Zeleno lahko označimo kot izenačitev kontrasta med svetlim in temnim. Če je rumena najbližje "luči" in če je vijolična njeno nasprotje, potem se

izenačita v zeleni. Travniki in gozdovi so zeleni in zelene barve je v naravi največ. Nasprotno pa je najmanj "čiste" rdeče, in to ni slučaj. Zelena pomirja oči, ker predstavlja po absolutni barvni vrednosti srednjo vrednost med svetlim in temnim.

Več ko primešamo neki pestri barvi bele ali črne, manj "žari". S tem ko se spreminja osvetlitev, se spreminja tudi svetlostna vrednost posameznih barv. Ko pojema svetloba, se zdijo rdeča, oranžna in rumena temnejše, nasprotno pa se zdita modra in zelena svetlejši.

Ko pridemo iz svetlega v temo, najprej ničesar ne vidimo. Naše oko se mora najprej privaditi. Zato svetlo—temni (barvni) kontrast ustvarja napetost, ki pa se nevtralizira v srednje sivi.

Ko slikarji slikajo v svetlo temnem kontrastu, uporabljajo dva, tri ali štiri odtenke. Govorijo o dveh, treh ali štirih planih.

Svetlo temni (barvni) kontrast je po barvni sistematiki različnost relativne (absolutne) barvne svetlosti.

2.5.4. TOPLO HLADNI KONTRAST

V prostoru delujejo barve, kot sta recimo oranžna ali rumeni oker, kot da bi bilo resnično topleje. Tople barve se nam zdijo bliže, ker "žarijo". S poskusi so dokazali, da okolica, pobarvana s toplimi barvami, daje v prostoru občutek višje temperature. Tople barve nas tudi močnejše obdajajo. Nasprotno pa se modra in zeleno modra od nas oddaljujeta in vlečeta naše misli nekam v daljavo. To pomeni, da oranžna okolica deluje bolj stimulatивно kot modra.

Čista rdeča ni posebno topla. Predstavlja predvsem moč. Je sploh najmočnejša barva. Bolj ko gremo proti škrlatni, bolj hladno deluje in človek se počuti toliko bolj umirjen. Z zeleno tvori par, ki predstavlja popolno nasprotje.

Najsvetlejša barva barvnega kroga je rumena. Njej nasproti stoji najtemnejša, vijolična. Pravokotno na to linijo na desni je rdeče oranžna barva, ki je najtoplejša, njej nasproti pa je modro zelena, ki je najhladnejša. Torej so barve desne polovice barvnega kroga tople, na levi polovici pa so hladne. Karakter toplo—hladnega lahko definiramo še drugače:

SONČNO : SENČNEMU

PROZORNO : NEPROZORNEMU

VZNEMIRLJIVO : POMIRJUJOČEMU

NEPROSOJNO : PROSOJNEMU

ZEMELJSKO : ZRAČNEMU

BLIZU : DALEČ

TEŽKO : LAHKEMU

SUHO : VLAŽNEMU.

Ta kontrast ima zelo veliko ekspresivno moč. V naravi se nam zdijo bolj oddaljeni predmeti zaradi vmesne zračne plasti vedno bolj hladne barve kakor bližnji. Med vsemi barvnimi kontrasti je toplo hladni kontrast najbolj prepoznaven. Toplo hladni kontrast je varianta kontrasta barvnega tona.

2.5.5. KOMPLEMENTARNI KONTRAST

Komplementarne barve so po znanstveni definiciji tiste, katerih barvni dražljaji se med seboj dopolnjujejo v energetsko izenačen spekter, torej v spekter z enako intenzivnostjo v območju vidnega. V pogovornem jeziku imenujemo komplementarno vsako barvno sredstvo, ki se z drugo barvo zmeša v ne pestro (ne glede na absorpcijo in refleksijo).

Dve komplementarni barvi sta čuden par. Sta si nasprotni, najdemo ju na nasprotnih straneh barvnega kroga, ko sta skupaj, obe najbolj žarita, ko pa ju zmešamo, dasta nevtralnno sivo. Sta kot ogenj in voda.

Ko komplementarne barve razstavimo na pra barve, ugotovimo, da so vedno prisotne vse tri:

RDEČA : ZELENI = RDEČA : (RUMENI + MODRI)

MODRA : ORANŽNI = MODRA : (RUMENI + RDEČI)

RUMENA : VIJOLIČNI = RUMENA : (RUMENI + MODRI). [12]

2.6. ČRTA

Črta sodi med najstarejše likovne prvine, je orisna likovna prvina, ki omogoča izražanje v grafiki, slikarstvu, kiparstvu, arhitekturi, oblikovanju, predvsem pa je značilna za risbo.

Črta nastane z gibanjem točke ali oženjem polja. Pot konice svinčnika na papirju, ki se gibljejo svobodno, neomejeno, je slikar Paul Klee imenoval aktivna linija. Aktivna linija se lahko v likovnem prostoru giblje v vse smeri.

Kadar črta s svojim gibanjem omeji neko zaključeno površino z obrisno, konturno črto, ki oriše neko ploskev, jo imenujemo medialna linija. Pri medialni liniji obe energiji, energija linije in energija ploskve, delujeta enakovredni. [3]

2.7. TISK

Tiskanje je postopek v tiskarstvu, pri katerem gre za mehansko razmnoževanja slik in besedil.

Tiskarske tehnike omogočajo izdelavo odtisa, za katerega potrebujemo tiskovni material, tiskarske barve, tiskarski stroj in tiskovno formo. Tiskovna forma je pomnilnik informacij - nosi informacije, ki se tiskajo. Na tiskovni formi so tiskovne površine ali elementi, na katere se nanaša tiskarska barva in netiskovne ali proste površine, na katerih ni tiskarske barve.

Zgodovina tiskarstva na Slovenskem

Prvo tiskarno na slovenskih tleh je leta 1575 odprl Janž Mandelc v Ljubljani. Bil je prvi slovenski tiskar, ki je na slovenskih tleh tiskal publikacije v slovenskem jeziku. V času

protireformacije je prišlo do velikega zastoja in (obe) drugi tiskarni so odprli šele po dobrih sto letih, natančneje 1678. Eno tiskarno in knjigarno je v Ljubljani ustanovil salzburški tiskar Janez Krstnik Mayr, drugo pa na gradu Bogenšperk baron Janez Vajkard Valvasor. Prva je bila v rokah Mayrjevih naslednikov vse do 1731. Mayrjevo tiskarsko tradicijo so nadaljevali zelo dolgo: nazadnje tudi tiskar in založnik Jožef Blaznik in, vse do leta 1946, njegovi nasledniki. Med obema vojnoma so pri nas delovale Narodna, Zadružna, Učiteljska, Zvezna tiskarna in zasebna tiskarna Maksa Horvatina, Katoliška pa se je preimenovala v Jugoslovansko tiskarno. Po drugi svetovni vojni so številne manjše tiskarne združili in preimenovali, zasebne pa seveda poddržavili. [13]

2.7.1. LESOREZ

Lesorez tudi ksilografija (iz grščine ξύλον, »les«), je ena od vej likovne umetnosti, pri kateri se z žlebičastimi dleti in raznimi noži reže v leseno ploščo.

Lesorez je lahko dekorativen umetniško-obrtni izdelek narejen v lesu; slika, ki jo umetnik naredi tako, da jo najprej vreže v ravno površino lesa, potem premaže s tiskarsko barvo in jo nato prenese na papir. Tako so bile natisnjene tudi prve Gutenbergove knjige.

Samostojno umetniško tradicijo ima lesorez od 7. oziroma 8. stoletja na Kitajskem in Japonskem, vrhunec pa je dosegel v 17. stol. na Kitajskem. Od sredine 17. do 19. stoletja ustvarjajo japonski umetniki tudi barvne lesoreze. Evropska umetnost lesoreza pa se je razvila okoli leta 1400, ko so začeli posnemati orientalsko tehniko tiskanje vzorcev na tkanino, vrhunec pa dosegla v knjižni ilustraciji 15. stoletja ter z deli A. Dürerja, H. Burgkmairja in H. Holbeina mlajšega in drugih. [14]

2.5. MODNI TRENDI

2.5.2. ČRTE

Slika 10, 11,12: Sportmax 2013/14 [6]

Slika 13,14: Moschino 2013/14 [6]

Slika 15,16,17: Jonathan Saunders 2013/14 [6]

Slika 18,19,20: Dolce & Gabbana [6]

Slika 21: Emilia Wickstead 2014 [6]

Slika 22,23: Zuhir Murad 2014 [6]

2.8.3.VZOREC

Slika 24: Oscar de la Renta 2014 [6]

Slika 25,26,27,28: Zuhair Murad 2013/14 [6]

2.6. BOMBAŽ

Bombaž je naravno vlakno. Dejansko so to nitke semen rastline bombaževca. Te nitke omogočajo, da veter semena prenaša na velikih razdaljah. Največkrat jih predejo v tanke niti, iz katerih se tkejo tkanine. Bombaževca je enoletna rastlina. Raste hitro in cveti, nato pa se razvijejo majhne, zelene semenske glavice. Semena v bombaževčevih glavicah obkroža množica drobnih laskov – kodelje. Ko glavica dozori, se razpoči in mehki, beli bombaž lahko poberejo. Ko bombaž oberejo, ga morajo očistiti. Ločiti morajo kodeljo od semena. Nato vlakna očistijo, zmikajo in spredejo.

Bombaževca je zelo stara rastlina. Nedokazani viri govorijo, da so bombažna vlakna uporabljali v Evropi in na Kitajskem že 12.000 let pr.n.št.

Domovina bombaža je Indija. Tam so ga uporabljali že 3.000 let pr.n.št.. V Egipt so ga prenesli okoli leta 2.500 pr.n.št.. Tudi stari Inki v Peruju so ga predelovali že v tem obdobju.

Prva pisana poročila o bombažu so znana pri Herodotu /485-425 pr.n.št., (starogrški zgodovinar), ki omenja rastlino, prineseno iz Indije, "katera daje namesto sadežev volno in je finejša kot volna ovac". Iz Indije se je bombaž razširil po drugih vzhodnih deželah in tudi v obalne dežele Sredozemlja. V Evropo so ga prinašali po celinskih poteh.

Predelava bombaža (predenje, tkanje, barvanje) se je v Evropi posebno močno razvila v času križarskih vojn (12. in 13. st) in kasneje. Predelovalni središči sta bili najprej Genova in Benetke. Iz časa turškega vpada v Sirijo in Egipt so se celinske poti zaprle in iskali so morske poti (Kolumb).

Predelava bombaža je bila pomembna gospodarska dejavnost za vsako deželo, zato je bilo v zvezi z bombažem veliko sporov in spopadov. Središče predelave bombaža in glavni prodajalec bombažnih izdelkov je bila vse do prve svetovne vojne Anglija, ki je bombaž uvažala iz Amerike. Ker je proizvajalcem in predelovalcem prinašal velike dobičke, so ga imenovali tudi "belo zlato".

Še danes je bombaž pomembno vlakno. Kljub prodoru kemičnih vlaken je delež porabe bombaža še vedno okoli 48 % od vseh vlaken. Na leto ga v svetu pridelajo okoli 15 milj. ton. V prihodnosti proizvodnja ne bo bistveno naraščala, ker so pridelovalne površine potrebne za pridelavo hrane. Bombaž bo še naprej ostal nezamenljiv za določene izdelke, predvsem zaradi prijetnih lastnosti.

Slika 29: Bombaž [7]

3. PRAKTIČNI DEL

3.1. MODNE SKICE

Oblikovanje svoje kreacije sem pričela tako, da sem skicirala nekaj hitrih skic. Iz vseh skic sem nato izbrala nekaj najljubših modelov ter skicirala svojo modno kolekcijo. Kolekcija je primerna za mlade ženske, ki se ne bojijo izstopati in so rade oblečene modno ter elegantno hkrati.

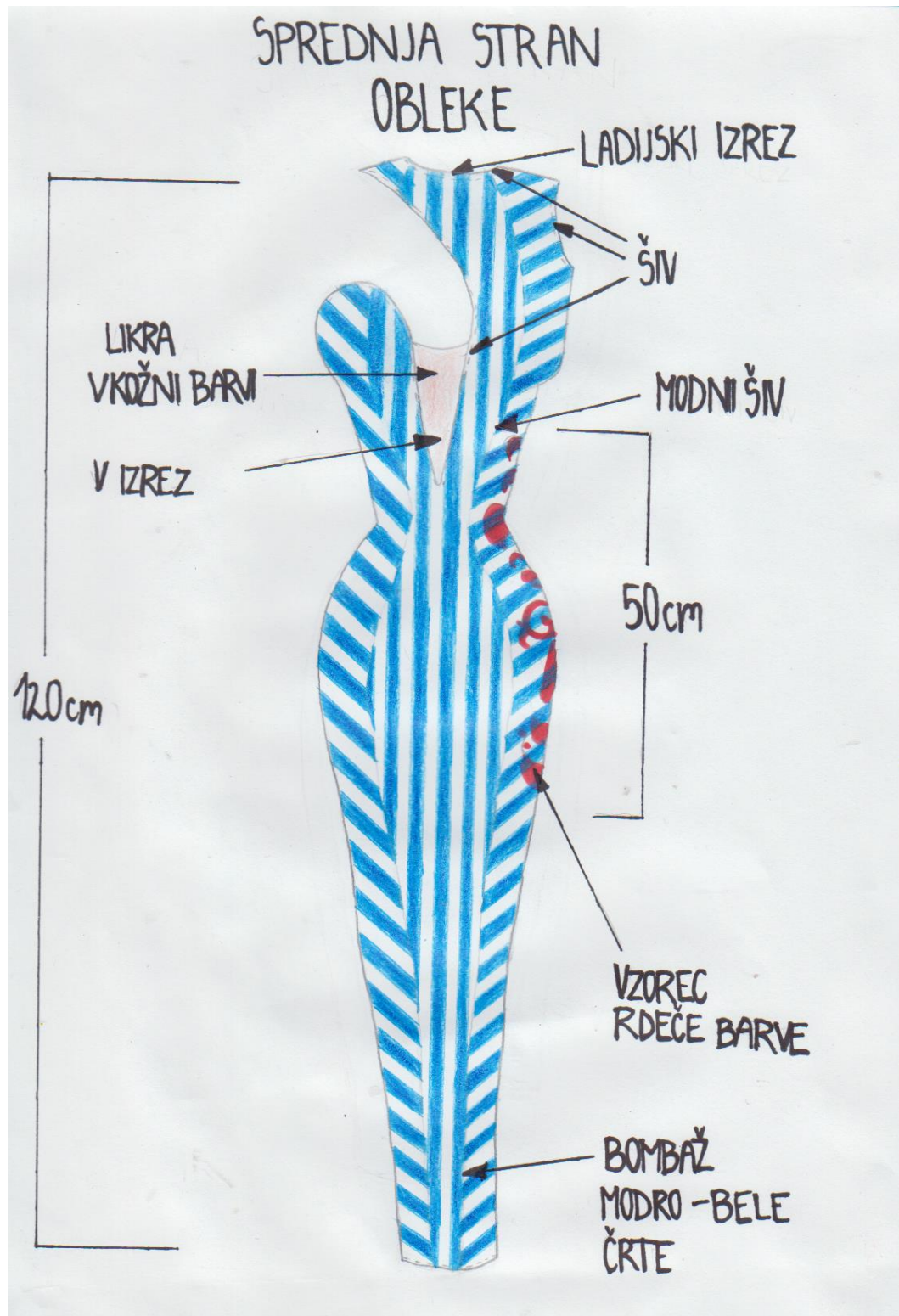

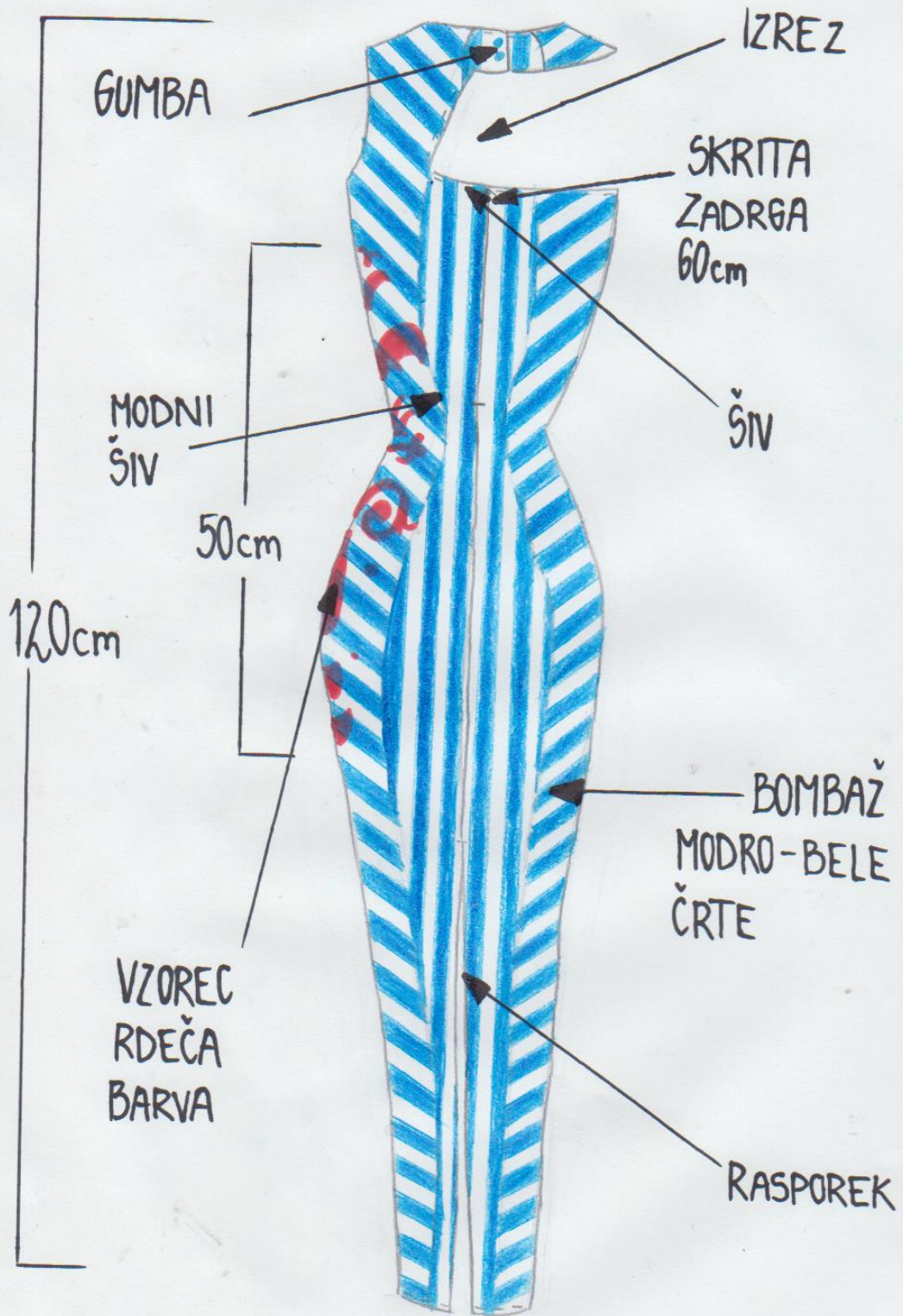

3.3. TEHNIČNE SKICE

Iz kolekcije sem izbrala iz svojo najljubšo kreacijo, za katero sem se odločila, da jo bom izdelala. Za to kreacijo sem skicirala tehnično skico, in nanjo vrisala vse želene detajle in posebnosti, na katere moram biti pozorna pri izdelavi svojega izdelka.

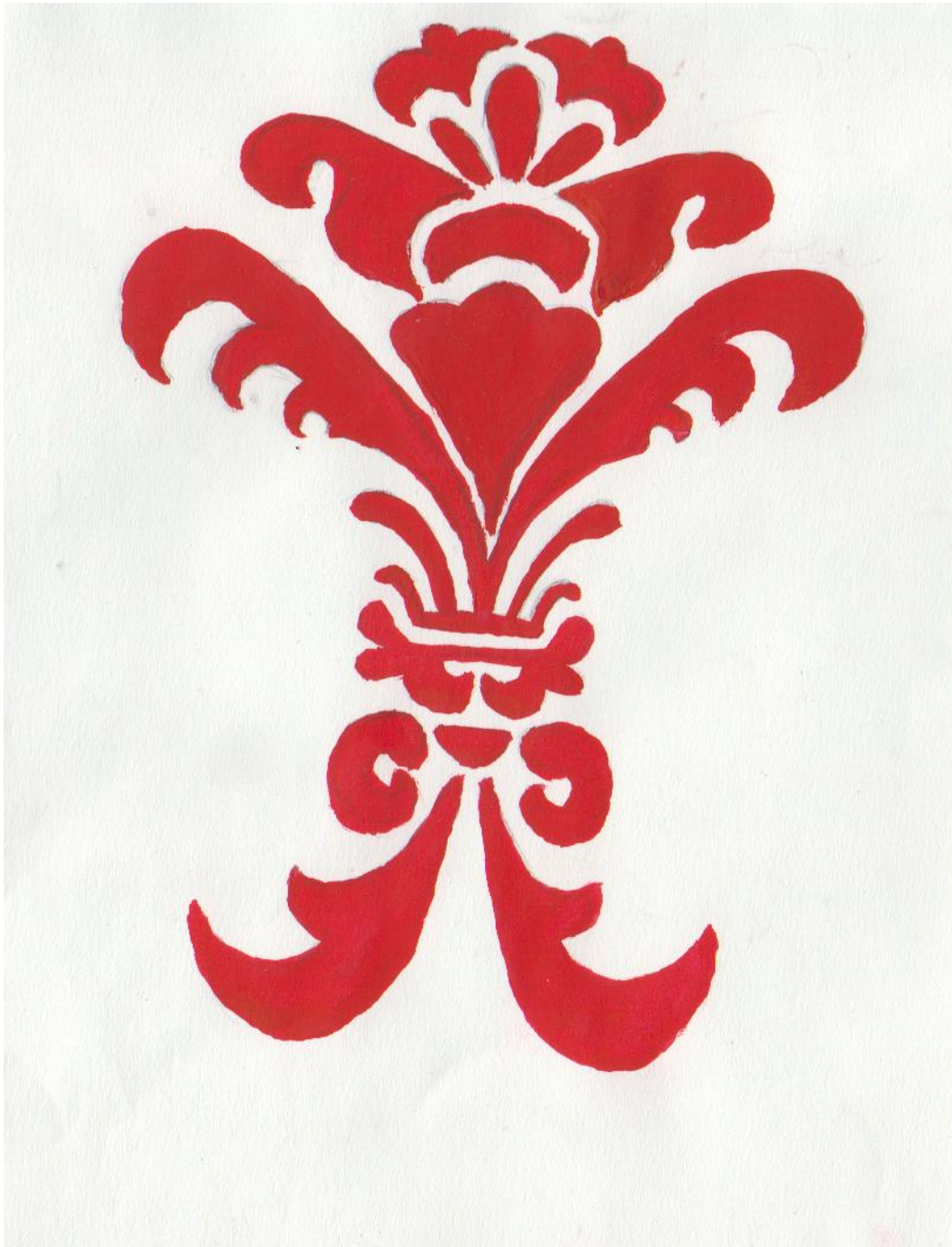

ZADNJA STRAN OBLEKE

3.4. OBLIKOVANJE VZORCA

Pri oblikovanju vzorca sem se odločila, da ga bom oblikovala po svojem okusu in stilu. Pričela sem s skiciranjem. Oblikovala sem ga v stiliziranih oblikah, ki so zelo abstraktne. Abstraktne oblike predstavljajo rastlinski ornament, vključene so tudi oblike cvetnih plodov, cvetovi, plodnice, listi in vejevje. Moja zamisel za oblikovanje vzorca je bila, da bi ga postavila v kompozicijo, ki bi bila simetrična, leva stran enaka desni.

V vzorec sem želela dodati detajle, ki jih uporabljajo v podjetju Bevilacqua in sicer iz vzorcev, ki sta bila razstavljeni v paviljonu Benetk, na bienalu. Po vzorcu Bevilacqua sem tudi sama oblikovala nekakšne vitice v svoj vzorec.

Ker sem želela med obleko in vzorcem narediti kontrast, sem se odločila, da bo celoten vzorec v organskih oblikah, saj so na blagu že geometrične, ravne črte. S tem kontrastom vzorec bolj izstopa in celotno kreacijo veliko bolj poudari.

V svojo kreacijo, ki po osnovi sporoča navdih italijanske umetnosti in kulture, sem želela dodati nekaj slovenskega pridiha. Odločila sem se, da bom v svoj vzorec dodala slovenske narodne vezenine in slovensko krasilno umetnost. S tem bom ohranila in opomnila na slovensko kulturno dediščino, na katero prevečkrat pozabimo. Menim, da se predvsem mladi premalo zavedamo, kako pomembna in bogata je naša kulturna dediščina. V literaturi sem poiskala vzorce, ki bi najbolj ustrezali mojemu izdelku in spominjajo na našo domovino.

Svoje vzorce sem preoblikovala na najrazličnejše načine, kar je možno razbrati iz narisanih skic.

Vzorci sem oblikovala tudi v različnih barvah.

Odločila sem se, da bom svoj vzorec naredila v rdeči barvi, saj bi s tem kontrastom najbolj poudarila modre črte. Z rdečo barvo vzorca sem skupaj z modrimi črtami osnove ustvarila kontrast, ki barvi lepo dopolnjuje drugo z drugo. Kontrasti, ki ga najdemo med tema dvema barvama je toplo-hladen in svetlo-temen. Če bi rdeči barvi primešala rumeno barvo bi s tem ustvarila komplementarni kontrast med modro in oranžno barvo.

3.4.2. POTEK IZDELAVE VZORCA

Za izdelavo vzorca sem imela veliko idej. Želela sem preizkusiti čim več metod in se na koncu odločiti za najbolj primerno iz vseh vidikov; da bo izdelava čim bolj ekološka in da ne bo imela veliko stranskih produktov, cenovno izvedljiva ter estetsko dovršena.

3.1.1.1. LESOREZ

Želela sem preizkusiti tehniko linoreza. Ker se mi ta tehnika zdi zahtevnejša sem se odločila, da se bom odšla najprej posvetovati s strokovnjaki lesa, ki bi mi lahko predlagali kateri les bi bil najprimernejši za tisk. Vendar so mi to odsvetovali, saj vzorec ne bi izpadel takšen, kot sem si ga zadala, saj bi se barva za tkanine vpila v les.

3.1.1.2. ŠPREJ

Preizkusila sem tudi kako se odnese sprej za tkanine, na moji tkanini, na črtah. Vendar se barva na modrih črtah ni prišla do izraza, zaradi tega, tega tiska nisem uporabila.

3.1.1.3. TISKARNA

Obiskala sem tudi tiskarno, zaradi ponesrečenih preizkusov. Želela sem, da bi mi natisnili moj vzorec na obleko, vendar so mi odsvetovali, saj vzorec ni bilo mogoče odtisniti na želeno mesto, zaradi zmodelirane obleke. Zmodelirane oblike, bi bile moteče pri tisku in zaradi tega ni izvedljivo.

3.1.1.4. RISANJE

Zaradi tehnik, ki se niso odnesle, sem se odločila, da bom vzorec na svojo kreacijo risala z barvo za tkanine in čopičem. Najprej sem preizkusila, kako se tudi ta barva odnese na tkanini, in je prišla veliko lepše do izraza kot tehnika s sprejem.

3.1.1.5. TISKANJE S ŠABLONO

Želela sem izpolniti svoj zadan cilj, uporabiti tisk pri izdelavi svoje kreacije, sem se odločila da bom uporabila šablonski tisk. Ker je barva za tkanino lepo prišla do izraza pri risanju na tkanino, sem se odločila da bom pri šablonskem tisku uporabila enako barvo.

Pri šablonskem tisku sem se odločila, da bom tiskala le določen detajl, ki je zahtevnejši pri risanju. Za šablonski tisk sem uporabila tanjšo peno na katero se narisala in izrezala detajl vzorca. Ta detajl sem premazala z barvo za tisk in odtisnila na želeno mesto.

ŠABLONA ZA TISK

3.5. IZDELAVA OBLEKE

Najprej sem narisala osnovni kroj obleke, ki sem ga izrezala in položila na tkanino. Na tkanino sem skrojila.

Slika 30: Izrezana obleka [1]

Ker sem želela, da bo obleka lepo poudarila obline in prilegala telesu, sem skrojene dele utrdila z lepilom za utrjevanje. Skrojene dele sem sešila na stranskih in modnih šivih.

Slika 31: Sešit del obleke [1]

S tem sem dobila osnovo obleke, ki je bila že pripravljena za preizkušnjo na modelu. Ko je osnova obleke ustrezala modelu, sem stranske šive opletla s strojem.

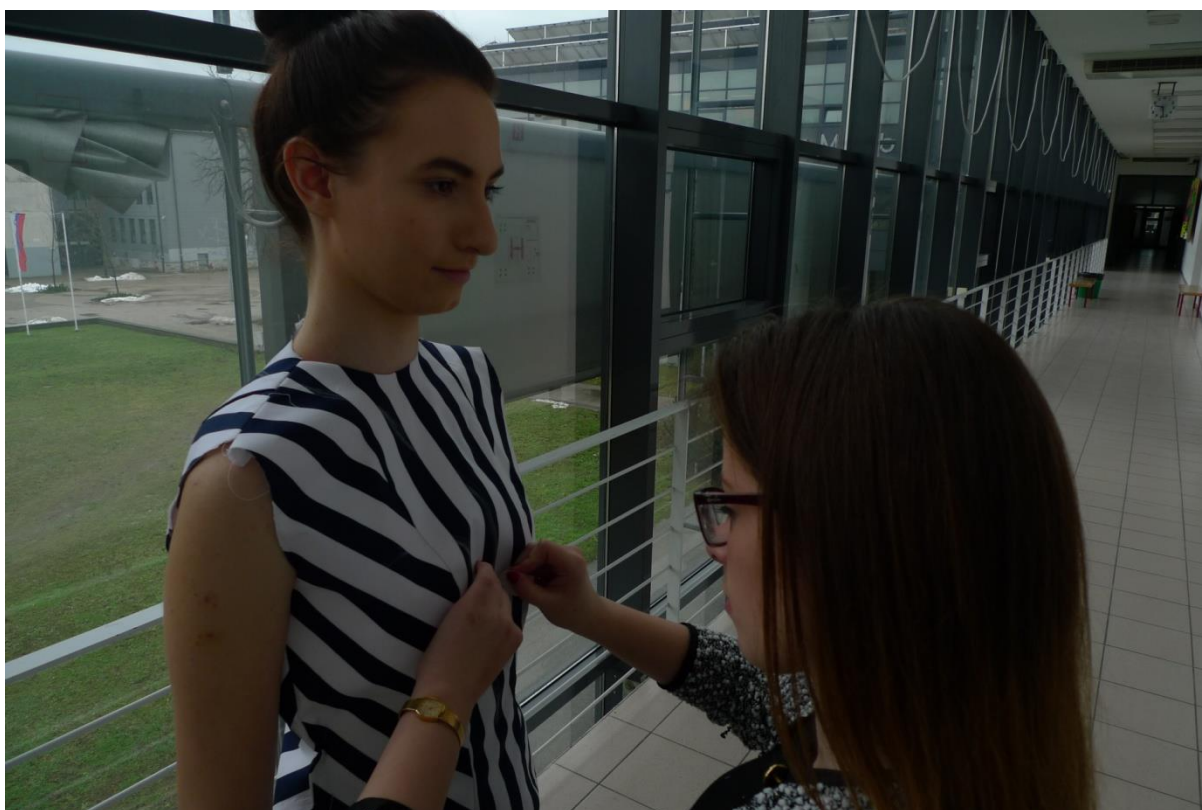
Slika 32: Šivanje [1]

Slika 33: Osnova obleke spredaj [1]

Slika 34: Osnova obleke zadaj [1]

Slika 35 Modeliranje obleke [1]

Osnovo obleke sem preoblikovala kar na modelu, na katerem sem si skicirala želeno obliko.

Slika 36: Zmodelirana obleka [1]

Slika 37: Vzorec [1]

Ko sem obleko sešila sem nanjo narisala osnovni vzorec s kredo.

3.6. MATERIALI

BOMBAŽ

BOMBAŽ S TRDILOM

TRDILO

LIKRA

BOMBAŽ S SPREJEM

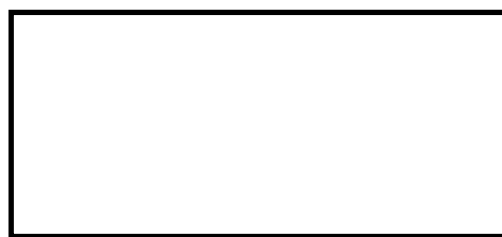
BOMBAŽ Z RDEČO BARVO

BOMBAŽ Z ZLATO BARVO

BOMBAŽ Z ZLATO BORDUO

PENA

SUKANEC

4. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Menim, da sem s svojim inovacijskim predlogom tudi družbeno odgovorna, saj sem v obleko vnesla elemente kulturne dediščine. Menim, da bi morale ženske pri izbiri svoje garderobe dajati večji pomen tudi na zgodbo, ki stoji za njihovimi oblačili. Veliko jih daje le poudarek na končni izdelek in jih sama izdelava ali zgodba, ki je skrita za oblačilom sploh ne zanima. Mislim, da na oblačilo gledamo čisto drugače, kadar poznamo celotno zgodbo, ki je za njim in vidimo bistvo, ki ga pred tem sploh nismo opazili. Nekateri se sploh ne zavedajo, da je oblačilo lahko neke vrste umetnost in da tudi z njim lahko svetu pokažemo svoje mišljenje, ter z njim tudi na kaj opozorimo ali opozarjamo.

S svojim inovacijskim predlogom sem želela ohraniti in opomniti na slovensko kulturno dediščino, na katero dan danes prevečkrat pozabimo. Osebno so mi naši slovenski vzorci zelo pri srcu, ki bi jih veliko raje večkrat videla na predmetih, ki nas vsakodnevno obkrožajo, kakor vzorce, ki nam jih prinaša in vsiljuje globalizacija (Amerika, Kitajska, Koreja,...) Kreacija v moji nalogi ne le vsebuje dve različni kulturi, italijansko in slovensko, vendar ju med seboj tudi povezuje.

5. ZAKLJUČEK

Sama že od nekdaj zelo uživam v modnem oblikovanju. Zelo sem vesela, da sem tokrat lahko svoje ideje, ki sem jih že dolgo nosila skrite v mislih prenesla v nalogo. Tukaj so najprej dobili svoj pomen na papirju, nato pa sem eno obleko tudi izdelala.

Skozi celoten proces sem spoznala, da je od ideje do končne realizacije zelo dolga pot. Vesela sem, da sem lahko svoje znanje izpopolnila tudi v tiskanju in s tem izboljšala svoje dosedanje znanje, za katerega menim, da mi bo še zelo koristilo tudi pri nadaljnjem študiju.

Z zaključkom inovacijskega predloga so moji cilji doseženi. V kreacijo sem vtakala svoj vtis obiska Benetk, ter bienala ter posebnosti, ki so me v tem obmorskem mestecu najbolj navdihnile. Menim, da moja kreacija predstavlja zgodbo, ter je tudi kljub vsemu modna in nosljiva za prav posebne priložnosti. Namenila bi jo mladim in drznim ženskam, ki si upajo izstopati in jih zanima tudi zgodba, ki stoji za oblačilom.

6. VIRI

6.1. KNJIŽNI VIRI

- [1] Kober, M., Slovenske narodne vezenine iz zakladnice s. M. Justine Višner, 1994, Celje, Mohorjeva družba
- [2] Savior, L. A., Pattern Design, 2007, Združene države Amerike, Rockport Publishing
- [3] Šuštaršič, N., Likovna teorija, 2005, Ljubljana, Debora
- [4] 500 years of Textiles, 1993, British Museum Press, London
- [5] Revija Vogue, 1/2014, str. 89-93

6.2.INTERNETNI VIRI

- [5] <http://rustelnyashka.com/category/history/>
- [6] <http://www.zadovoljna.si/clanek/modna-in-lepa/moda-naslednje-poletje-bo-progasto.html>
- [7] http://www.viart.it/a_ITA_753_1.html
- [8] <http://www.luxurymadeinvenice.it/en/portfolio/luigi-bevilacqua/>
- [9] http://irenebrination.typepad.com/irenebrination_notes_on_a/2013/10/padiglione-venezia-55th-art-biennale.html
- [10] http://sl.wikipedia.org/wiki/Barve_v_religiozni_simboliki
- [11] <http://www.risancki.si/nasveti/barve.html>
- [12] http://predmet.fa.uni-lj.si/olt/11_bk/11_2/11_2_1.html
- [13] <http://sl.wikipedia.org/wiki/Tisk>
- [14] <http://sl.wikipedia.org/wiki/Lesorez>

6.3. VIRI SLIK

[1] osebni arhiv

[2] http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/22/Victory_Day_Parade_2008-9.jpg

[3] <http://www.polyvore.com/cgi/img-thing?.out=jpg&size=l&tid=11673802>

[4] Kober, M., Slovenske narodne vezenine iz zakladnice s. M. Justine Višner, 1994, Celje, Mohorjeva družba

[5] Razboršek, I., Slovenska krasilna umetnost, 1993, Celje, Mohorjeva družba

[6] <http://www.vogue.co.uk/fashion/trends>

[7]

http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSVPuIIGYnkxNnqkJHHPKY8_sLeHFpcO08KSBQKjaKwOaa1Y4meHg